

Startnotitie Milieueffectrapportage

Winning van aardgas in blok L09 vanaf satellietplatformen L09-FA-1 en L09-FB-1

februari 2006

Initiatiefnemer

Nederlandse Aardolie Maatschappij BV
Postbus 28000 9400 HH Assen

Deze startnotitie is opgesteld met medewerking
van Ingenieursbureau Oranjewoud B.V.

De NAM in het kort

De Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. (NAM) houdt zich in Nederland en op het Nederlandse deel van het Continentaal Plat bezig met de opsporing en winning van aardolie en vooral aardgas. De twee aandeelhouders, Shell en ExxonMobil, bezitten elk 50% van de aandelen.

De NAM is met circa 50 miljard m³ gas per jaar de grootste gasproducent van Nederland. Ongeveer de helft hiervan is afkomstig uit het Groningen-gasveld. Dat is ongeveer eenderde van de totale Nederlandse gasproductie. De resterende hoeveelheid gas wordt geleverd door kleinere gasvelden elders op land en op de Noordzee. De NAM voorziet in ongeveer 75 procent van de totale vraag naar gas in Nederland.

Voor meer informatie bekijk NAM op het internet: www.nam.nl.

Afbeelding op de voorzijde:

Impressie van de te realiseren satellietplatformen L09-FA-1 en L09-FB-1.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Voornemen	5
1.2	Besluit waarvoor het MER wordt gemaakt	5
1.3	Leeswijzer	5
1.4	Informatie initiatiefnemer	5
2	Het waarom van de activiteit	7
2.1	Kleine-veldenbeleid	7
2.2	Locatiekeuze	7
2.3	Continuïteit kernactiviteiten NAM	7
3	Voorgenomen activiteit en alternatieven	9
3.1	Voorgenomen activiteit in hoofdlijnen	9
3.2	Plaatsing van de satellietplatformen	10
3.3	Booractiviteiten	11
3.4	Testen en schoonproduceren van geboorde putten	12
3.5	Aanleg en gebruik gastransportleiding	12
3.6	Modificaties aan het behandelingsplatform L09-FF-1	13
3.7	Gasproductie	13
3.8	Transportactiviteiten	13
3.9	Onderhoud en ontmanteling	13
3.10	Effectbeperkende maatregelen en alternatieven	13
4	Omschrijving van het studiegebied	15
4.1	Platformlocaties en omgeving	15
4.2	Het Friese Front	15
4.3	Gebruiksfuncties en overige waarden	16
5	Globale aanduiding van de milieugevolgen	17
5.1	Algemeen	17
5.2	Belangrijke kenmerken van het voornemen	17
5.3	Ruimtegebruik	18
5.4	Milieuaspecten	18
6	Wettelijk kader	19
6.1	Wet- en regelgeving	19
6.2	Procedure	20

1 Inleiding

1.1 Voornemen

De Nederlandse Aardolie Maatschappij BV (NAM) is van plan om in blok L09 op het Nederlands deel van het Continentaal Plat (het NCP) een aantal gasvelden in exploitatie te nemen vanaf twee satellietplatformen genaamd L09-FA-1 en L09-FB-1. Gewonnen gas zal via een aan te leggen pijpleiding naar het bestaande behandelingsplatform L09-FF-1 worden getransporteerd en vandaar via de bestaande NOGAT-leiding worden afgevoerd naar de gasbehandelingsinstallatie te Den Helder.

1.2 Besluit waarvoor het MER wordt gemaakt

Voor het oprichten en in werking hebben van een mijnbouwinstallatie ten behoeve van de winning van aardgas is ingevolge artikel 40 van de Mijnbouwwet een vergunning van de minister van Economische Zaken vereist. Op grond van het Besluit milieueffectrapportage 1994 (gewijzigd 7 mei 1999 en 23 december 2004) is het opstellen van een milieueffectrapport (MER) verplicht indien de dagproductie meer dan 500.000 m³ zal zijn.

De voorliggende startnotitie markeert de officiële start van de procedure voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) en verschaft belanghebbenden informatie over de voorgenomen activiteit. Het document vormt de basis om in de volgende fasen van deze procedure (inspraak, adviezen en richtlijnen) te kunnen inventariseren welke milieugevolgen en alternatieven met betrekking tot de voorgenomen activiteit in het MER beschreven dienen te worden. Centrale doelstelling van de m.e.r.-procedure is het milieubelang een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming.

1.3 Leeswijzer

De opbouw van deze startnotitie is als volgt:

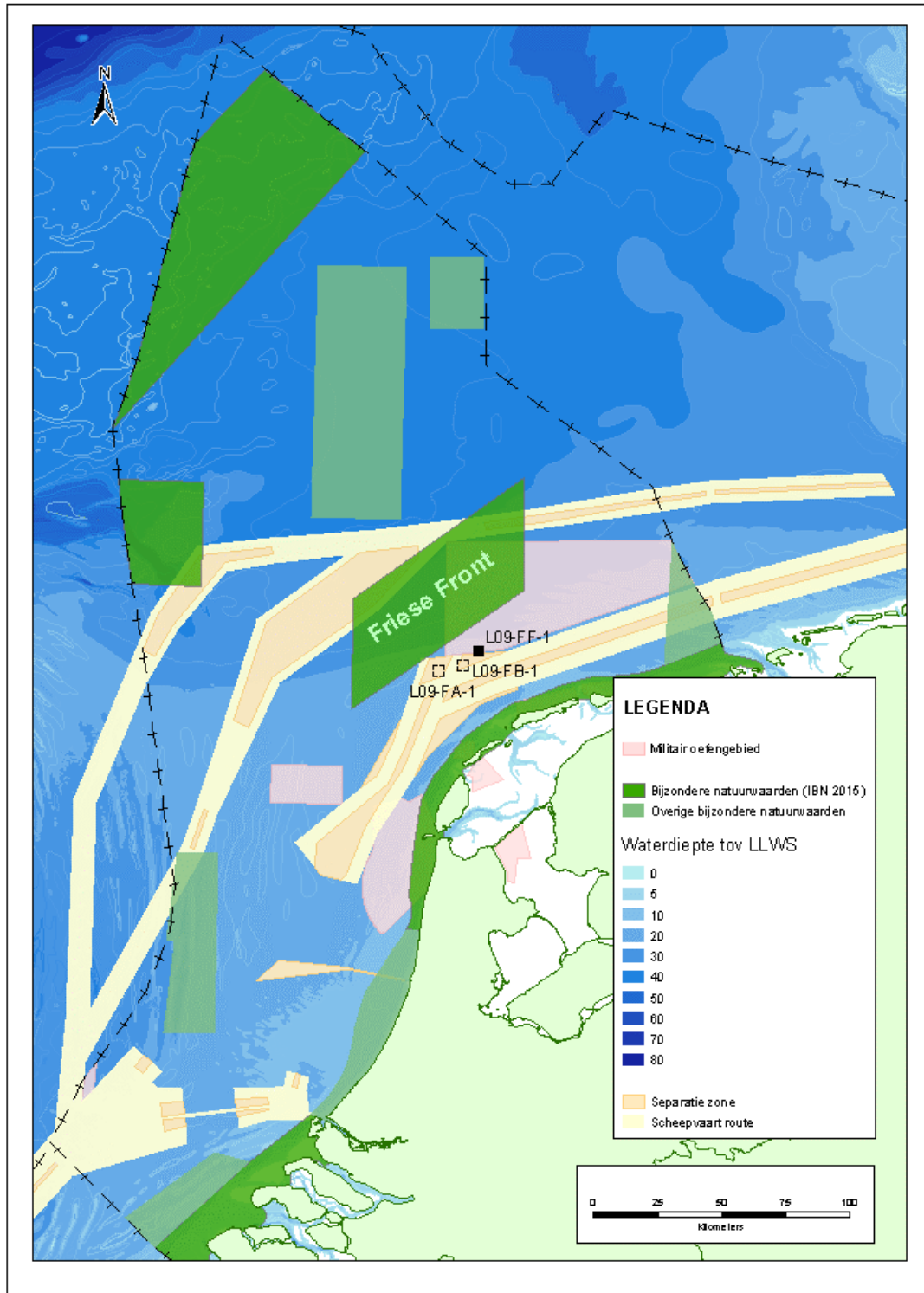
- Hoofdstuk 2 Het waarom van de voorgenomen activiteit
- Hoofdstuk 3 De voorgenomen activiteit, alsmede alternatieven op hoofdlijnen
- Hoofdstuk 4 Omschrijving van het milieu en gebruiksfuncties in het studiegebied
- Hoofdstuk 5 Een globale aanduiding van de milieugevolgen
- Hoofdstuk 6 Een samenvatting van het wettelijk kader met betrekking tot het op te stellen milieueffectrapport.

1.4 Informatie initiatiefnemer

Initiatiefnemer:
Nederlandse Aardolie Maatschappij BV
Postbus 28000
9400 HH Assen

Contactpersonen NAM:
J.H.B. Spijkerman
Tel. 0592 – 362460
E-mail: johan.spijkerman@shell.com

Voor media zaken:
R. Treur
Tel. 0592 - 368222
E-mail: reinier.treur@shell.com

Voorgenomen situering van de satellietplatformen L09-FA-1 en L09-FB-1 en situering van het bestaande gasbehandelingsplatform L09-FF-1.

2 Het waarom van de activiteit

2.1 Kleine-veldenbeleid

Gaswinning is belangrijk voor de Nederlandse energievoorziening. De huidige Nederlandse aardgasvoorraad bedraagt circa 1.500 miljard Nm³ (raming van de aardgasreserves per 1 januari 2005; Jaarverslag Olie en Gas in Nederland, 2004). Het grootste tot nu toe ontdekte veld in West-Europa, het Groningen-gasveld, bevat op dit moment nog circa 1.100 miljard Nm³ gas. De overige, veel kleinere velden zijn tezamen goed voor circa 400 miljard Nm³ gas.

Winning van aardgas uit de bedoelde gasvelden in blok L09 van het NCP is in lijn met de doelstelling van het Nederlandse energiebeleid om gaswinning uit kleine velden te bevorderen en zodoende het Groningen-veld te sparen. Dit is het zogenoemde 'Kleine veldenbeleid' (Derde Energienota, Ministerie van Economische Zaken, 1995).

Aangezien de reeds aangetoonde gasvelden in het L09 gebied tot de grotere kleine velden behoren, is het van groot belang voor een continuering van het succesvolle 'Kleine veldenbeleid' dat deze velden in productie worden genomen.

2.2 Locatiekeuze

Bij het bepalen van een geschikte locatie hebben de volgende aspecten een rol gespeeld:

- situering en aanwezigheid van het productieplatform L09
- situering van bestaande leidingen
- situering van de gasreservoirs
- situering van scheepvaartroutes
- situering van het Friese Front gebied
- situering van militair oefengebied

2.3 Continuïteit kernactiviteiten NAM

Met het voornemen wordt de economisch en milieutechnisch verantwoorde ontginning van de gasvelden in blok L09 beoogd.

Het bedrijfsbelang van de NAM omvat de opsporing en winning van koolwaterstoffen op een zodanige rationele schaal en wijze dat de winstgevendheid en de continuïteit van de NAM ook op langere termijn zijn verzekerd. De ontwikkeling van de gasvelden in blok L09 is van belang om deze bedrijfsdoelstelling te kunnen (blijven) waarmaken.

3 Voorgenomen activiteit en alternatieven

3.1 Voorgenomen activiteit in hoofdlijnen

De NAM is van plan om op het NCP een aantal gasvelden in exploitatie te nemen in het blok L09. Winning van het gas zal plaatsvinden vanaf twee nieuw te plaatsen satellietplatformen genaamd L09-FA-1 en L09-FB-1. Gewonnen gas zal via een aan te leggen pijpleiding naar het bestaande behandelingsplatform L09-FF-1 worden getransporteerd en vandaar via de bestaande NOGAT-leiding worden afgevoerd naar de gasbehandelingsinstallatie te Den Helder.

Impressie van de te realiseren satellietplatformen L09-FA-1 en L09-FB-1.

De oppervlakte van beide satellietplatformen ligt naar verwachting tussen de 100 en 200 m². De totale hoogte is circa 30 meter boven zeeniveau en de hoogte van de onderzijde van het platform is, in verband met de maximale golfhoogte, circa 17,5 meter boven zeeniveau. De vormgeving van de productieplatformen wordt volledig bepaald door de aspecten techniek, veiligheid, duurzame ontwikkeling en het streven naar het efficiënt gebruik van middelen en ruimte.

Beide satellietplatformen L09-FA-1 en L09-FB-1 zijn functioneel identiek (“well on a stick” ontwerp) in de zin dat er geen gasbehandeling op de platformen plaats zal vinden en er geen helikopterdek op de platformen zal worden aangelegd. Zowel het L09-FA-1 platform evenals het L09-FB-1 platform zullen worden uitgerust met één poot (zogenaamde “mono-tower”). Beide platformen zullen plaats bieden aan windmolens en zonnepanelen voor de eigen energievoorziening.

Luchtfoto van het bestaande behandelingsplatform L09-FF-1.

Het verschil tussen L09-FA-1 en L09-FB-1 is dat L09-FA-1 plaats zal bieden aan maximaal 6 putten en L09-FB-1 plaats zal bieden aan maximaal 4 putten. Daar de satellietplatformen L09-FA-1 en L09-FB-1 grote overeenkomsten vertonen en functioneel niet wezenlijk verschillen, worden ze hieronder gezamenlijk behandeld.

De volgende deelactiviteiten zijn te onderscheiden:

- plaatsing van de satellietplatformen L09-FA-1 en L09-FB-1;
- booractiviteiten;
- testen en schoonproduceren van geboorde putten;
- aanleg en gebruik van de gastransportleiding;
- modificaties aan het behandelingsplatform L09-FF-1;
- gasproductie;
- transportactiviteiten;
- onderhoud en ontmanteling.

3.2 Plaatsing van de satellietplatformen

Voor beide satellietplatformen L09-FA-1 en L09-FB-1 geldt zowel voor de onder- als bovenbouw dat deze van tevoren zoveel mogelijk op land worden afgebouwd en getest, zodat de werkzaamheden op zee zoveel mogelijk worden beperkt.

Voordat de daadwerkelijke installatie plaatsvindt, wordt de zeebodem onderzocht op mogelijke obstakels die, indien nodig, worden verwijderd. Eerst wordt de onderbouw naar de winningslocatie gesleept vanaf de constructiehaven. Met behulp van een kraanschip wordt deze onderbouw geplaatst. De onderbouw wordt op de zeebodem tijdelijk extra verankerd met heipaal(en) die na de plaatsing van het platform weer zullen worden verwijderd. Vervolgens wordt de bovenbouw naar de locatie vervoerd en op de onderbouw geplaatst en bevestigd. Na het plaatsen van de bovenbouw worden werkzaamheden uitgevoerd die niet op land kunnen plaatsvinden, zoals het aansluiten van telemetrie-systemen.

3.3 Booractiviteiten

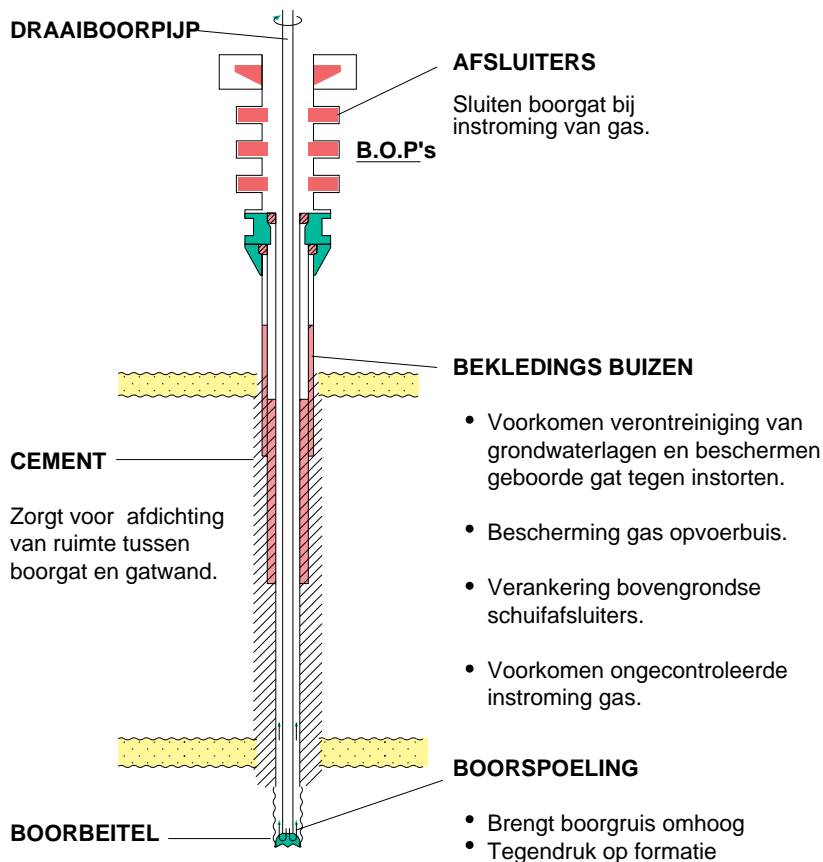
In eerste instantie, zijn op satellietplatform L09-FA-1 twee tot drie boringen voorzien en op satellietplatform L09-FB-1 één tot twee. De te verrichten boringen vinden naar verwachting achtereenvolgens plaats.

In de toekomst zullen mogelijkerwijze drie additionele putten worden geboord vanaf locatie L09-FA-1. In het ontwerp voor het satellietplatform L09-FA-1 zal rekening worden gehouden met deze toekomstige ontwikkeling.

De boringen op de twee satellietplatformen L09-FA-1 en L09-FB-1 worden op eenzelfde wijze uitgevoerd. Nadat het satellietplatform is geïnstalleerd, wordt met de boorwerkzaamheden begonnen. Zoals gebruikelijk op het NCP zal de boring worden uitgevoerd vanaf een zelfheffend boorplatform dat tijdelijk naast het satellietplatform wordt geplaatst. Het boren vindt plaats in een continu rooster (24 uur per dag, 7 dagen per week) en duurt naar verwachting ongeveer 3 à 4 maanden per put. Na de boring wordt het boorplatform weer verwijderd.

Voordat met het boren wordt begonnen, wordt op de plaats van de put een zware metalen buis met een diameter van 26" (\pm 650 mm) ongeveer 50 meter de grond in gedreven. Deze buis (conductor) dient onder meer voor de stabiliteit van het ondiepe boorgat. Binnen de conductor wordt de eigenlijke boring uitgevoerd. Het boren vindt plaats met een boorbeitel die aan de onderkant van de boorstang is bevestigd. De boorstang draait rond en de beitel vermaalt het sedimentgesteente tot gruis. De energie voor het boren wordt geleverd door dieselgeneratoren.

De putontwerpen zullen in beginsel gelijk zijn aan reeds eerder in deze omgeving geboorde putten.

Schematische weergave van een te boren put.

Wanneer de boorspoeling uit het boorgat komt, wordt deze door schudzeven ontdaan van gruis. De afgescheiden spoeling wordt zoveel mogelijk opnieuw gebruikt (circuleren).

Er is voorzien dat voor het eerste deel van de boringen boorspoeling op waterbasis (WBM = water based mud) gebruikt zal worden. Het boorgruis en de boorspoeling afkomstig van boringen met WBM worden, zoals gebruikelijk, op zee geloosd. Het is mogelijk dat op boortechnische gronden het gebruik van boorspoeling op oliebasis (OBM = oil based mud) nodig zal zijn. OBM spoeling en -gruis zullen naar land worden gebracht en daar worden verwerkt.

Nadat de laatste verbuizing is verankerd (gecementeerd), wordt de put afgewerkt. Vervolgens wordt de verbuizing ter hoogte van de producerende laag geperforeerd. Door de perforaties stroomt het gas toe. Voor transport naar de oppervlakte wordt een 'productieverbuizing' ingelaten. Tenslotte wordt de boring afgewerkt met een 'wellhead'. Boven in het boorgat worden veiligheidsafsluiters aangebracht.

3.4 Testen en schoonproduceren van geboorde putten

Na beëindiging van een boring moeten de geboorde putten eerst schoongeproduceerd en getest worden. Gedurende een periode van circa drie dagen worden de putten daarbij schoongeblazen. Het zand en eventuele restanten boorspoeling die hierbij uit het gat komen worden opgevangen en het gas dat daarbij vrijkomt wordt verbrand (affakkelen). Dit is noodzakelijk om te voorkomen dat boorgruis tijdens de productie vrijkomt en schade veroorzaakt aan pijpleidingen en onderdelen van de productie-installatie. Nadat de put schoon is zal hij aangesloten worden op de gastransportleiding. De boorinstallatie kan daarna ingezet worden voor de volgende boring of bij beëindiging van de booractiviteiten de locatie verlaten.

3.5 Aanleg en gebruik gastransportleiding

Het gewonnen gas zal per aan te leggen pijpleiding (lengte circa 19 km) van platform L09-FA-1 naar het bestaande gasbehandelingsplatform L09-FF-1 worden getransporteerd. L09-FB-1 zal ongeveer halverwege het leidingtracé op een afstand van circa 9 km van zowel satellietplatform L09-FA-1 en behandelingsplatform L09-FF-1 met een verbindingsstuk van enkele honderden meters lengte aan de pijpleiding worden gekoppeld. Na een eerste behandeling van het gas op L09-FF-1 zal het via een bestaande pijpleiding naar Den Helder worden vervoerd voor verdere behandeling.

De nieuw aan te leggen leiding zal bestaan uit een stalen pijp met een diameter tussen 12" - 16" (circa 300 mm - 400 mm) en is uitwendig gecoat. De aanleg zal plaatsvinden met een hiertoe gespecialiseerd schip.

Nat gas van de satellieten kan onder invloed van temperatuurdaling kristallen vormen die de doorvoer door de leidingen kunnen blokkeren (hydraatvorming). Om de gastransportleidingen en de putten vrij te houden van deze hydraten wordt glycol of methanol in het te transporteren gas geïnjecteerd. Daarnaast worden corrosieremmende stoffen in de transportleiding geïnjecteerd.

Er bestaat een mogelijkheid dat de putten te maken krijgen met verstopping door zouten. In dit geval zal water (4% opgeloste zouten) geïnjecteerd moeten worden in de putten om het zout van de put op te lossen om de productie te continueren.

De te injecteren gecombineerde hydraat- en corrosie-inhibitor evenals het te injecteren water voor het oplossen van zouten worden met behulp van twee 2" (circa 50mm) pijpleidingen vanaf L09-FF-1 aangevoerd. Deze 2" pijpleidingen zullen worden aangebracht op de 12" - 16" gastransportleiding.

3.6 Modificaties aan het behandelingsplatform L09-FF-1

Modificaties aan het behandelingsplatform L09-FF-1 zullen nodig zijn voor het ontvangen van het gas op het platform en het scheiden van gas van water en condensaat. Eveneens zal er een systeem worden aangelegd voor hydraat- en corrosie inhibitie. Het geheel van deze modificaties zullen in één module worden aangebracht aan de buitenzijde van het platform. De module zal op land in elkaar worden gezet en per schip naar L09-FF-1 worden vervoerd waar deze nabij de productie faciliteiten op het platform worden aangebracht.

3.7 Gasproductie

De gasproductie wordt geschat op een maximum van 6 miljoen Nm³ per dag en de productieduur wordt geschat op 15-20 jaar. Beide satellietplatformen zijn onder normale productieomstandigheden onbemand en hebben geen accommodatie voor personeel. De besturing en bewaking van het productieproces vinden op afstand plaats vanuit het permanent bemande platform L09-FF-1 of vanuit Den Helder.

Verwacht wordt dat het geproduceerde aardgas per miljoen Nm³ circa 10 m³ condensaat zal bevatten en initieel circa 10 m³ water. Op de satellietplatformen L09-FA-1 en L09-FB-1 zal geen gasbehandeling plaatsvinden. Het geproduceerde natte aardgas en het condensaat zullen via voornoemde gastransportleiding naar behandelingsplatform L09-FF-1 worden getransporteerd, alwaar de verschillende stromen zullen worden behandeld binnen de bestaande gasbehandelingscapaciteit. De actuele gasproductie van het behandelingsplatform L09-FF-1 is dusdanig dat er voldoende capaciteit beschikbaar is voor het gas van L09-FA-1 en L09-FB-1.

3.8 Transportactiviteiten

Transport van mensen en vracht vindt tijdens gasproductie plaats met behulp van bevoorradingschepen. De satellietplatformen L09-FA-1 en L09-FB-1 bezitten geen landingsplaatsen voor een helikopter. Transport van personen en goederen gebeurt per schip. Rekening wordt gehouden met maximaal enkele transporten per jaar per satellietplatform. Uitsluitend in bijzondere (nood)gevallen zullen helikoptervluchten naar het platform plaatsvinden.

Tijdens het uitvoeren van boringen met behulp van een zelfheffend boorplatform vindt dagelijks wel transport plaats per helikopter.

3.9 Onderhoud en ontmanteling

Onderhoud

Beide satellietplatformen L09-FA-1 en L09-FB-1 worden ontworpen op basis van een minimum aan te plegen onderhoud. Er wordt ingeschat dat onderhoud eens in de één á twee jaar zal plaatsvinden gedurende een periode van een week.

Ontmanteling

Wanneer de productiefase wordt beëindigd, zullen, conform de dan geldende mijnbouwvoorschriften en regelgeving, de onder- en bovenbouw van het platform worden verwijderd en de productieputten worden verlaten en afgewerkt tot ruim onder het zeeboderniveau.

3.10 Effectbeperkende maatregelen en alternatieven

Bij het opstellen van het MER zal worden nagegaan of er, uitgaande van uitvoerbare technieken, maatregelen genomen kunnen worden om eventuele negatieve effecten te beperken. De aard en wenselijkheid van aanvullende maatregelen zal mede afhankelijk zijn van de verwachte omvang van effecten. Op grond hiervan wordt het meest milieuvriendelijke alternatief (MMA) geformuleerd en wordt beschreven of dit afwijkt van het voornemen.

Milieugevolgen zullen worden beperkt tot hetgeen wat redelijkerwijze mogelijk is (“As Low As Reasonably Practicable”). Bij het ontwerp zal gebruik worden gemaakt van de beste beschikbare technieken (Best Available Technologies).

4 Omschrijving van het studiegebied

4.1 Platformlocaties en omgeving

De voorgenomen coördinaten voor het platform L09-FA-1 zijn ED '50:
53° 33' 02" N; 4° 43' 51" E.

De voorgenomen coördinaten voor het platform L09-FB-1 zijn ED'50:
53° 34' 01" N; 4° 52' 18" E.

De waterdiepte bedraagt in het gebied circa 24 meter.

Het studiegebied betreft de directe omgeving van de beoogde locatie van de satellietplatformen, waar eventuele milieueffecten kunnen worden verwacht. De nieuwe satellietplatformen L09-FA-1 en L09-FB-1 worden gesitueerd buiten het territoriale gebied van provincies en gemeenten op ruim 25 km ten noordwesten van Vlieland en Terschelling. Dit gebied van de Noordzee ligt juist ten zuiden van het Friese Front (zie kaart in hoofdstuk 1). Gezien de waterdiepte van de platformlocaties (circa 24 m) wordt dit gebied gerekend tot de zogenaamde Zuidelijke Bocht (waterdiepte tussen 20 en 30 m).

Het water in de Zuidelijke Bocht bestaat vooral uit Kanaalwater. Dit vanuit het zuiden komende water is van oorsprong relatief zout, helder en arm aan nutriënten. Richting het noorden (platformlocaties) neemt de helderheid van het water af door opwerveling van sediment. De getijdenstroming is sterk in de Zuidelijke Bocht, maar neemt in noordelijke richting af. Door deze getijdenstroming kan er vrijwel geen slib sedimenteren. Er treedt wel sedimentatie op van zand, maar dit kan ook weer worden opgewerveld.

In de Zuidelijke Bocht zijn dichtheden en biomassa van bodemdieren laag in vergelijking met gebieden met meer slib. Er komt met name vis voor die kenmerkend is voor de open Noordzee.

Van de vogelsoorten die voorkomen in de Zuidelijke Bocht worden de Noordse Stormvogel, Zeekoet en Alk in de grootste dichtheden aangetroffen.

In het MER wordt nader ingegaan op de genoemde natuurwaarden.

4.2 Het Friese Front

Doordat in noordelijke richting de getijdenstroom afneemt, kunnen fijne stofdeeltjes en afgestorven algen uit de zuidelijke Noordzee bezinken. Dit vindt met name plaats in het ten noorden van de platformlocaties gelegen Friese Front gebied. In dat gebied zijn de concentraties slib en organische materiaal in de bodem hoog.

Door mineralisatie in de rijke bodemzone komen daar extra nutriënten in de waterkolom terecht. In de zomer bij rustig weer worden deze door fytoplankton benut waardoor de primaire productie van organisch materiaal op het Friese Front en de omgeving hoog is, maar ook de bodemfauna rijk is.

In het Integraal Beheerplan Noordzee 2015 is het Friese Front op basis hiervan aangewezen als één van de gebieden op de Noordzee waarvan de natuurwaarden extra bescherming krijgen. De satellietplatformen L09-FA-1 en L09-FB-1 en de pijpleiding naar het behandelingsplatform L09-FF-1 liggen buiten dit gebied. Satellietplatform L09-FA-1 ligt circa 7 kilometer en satellietplatform L09-FB-1 circa 11 km ten zuiden van het Friese Front. In het MER wordt in beschouwing genomen of sprake kan zijn van effecten op het Friese Front gebied als gevolg van de voorgenomen gaswinning.

4.3 Gebruiksfuncties en overige waarden

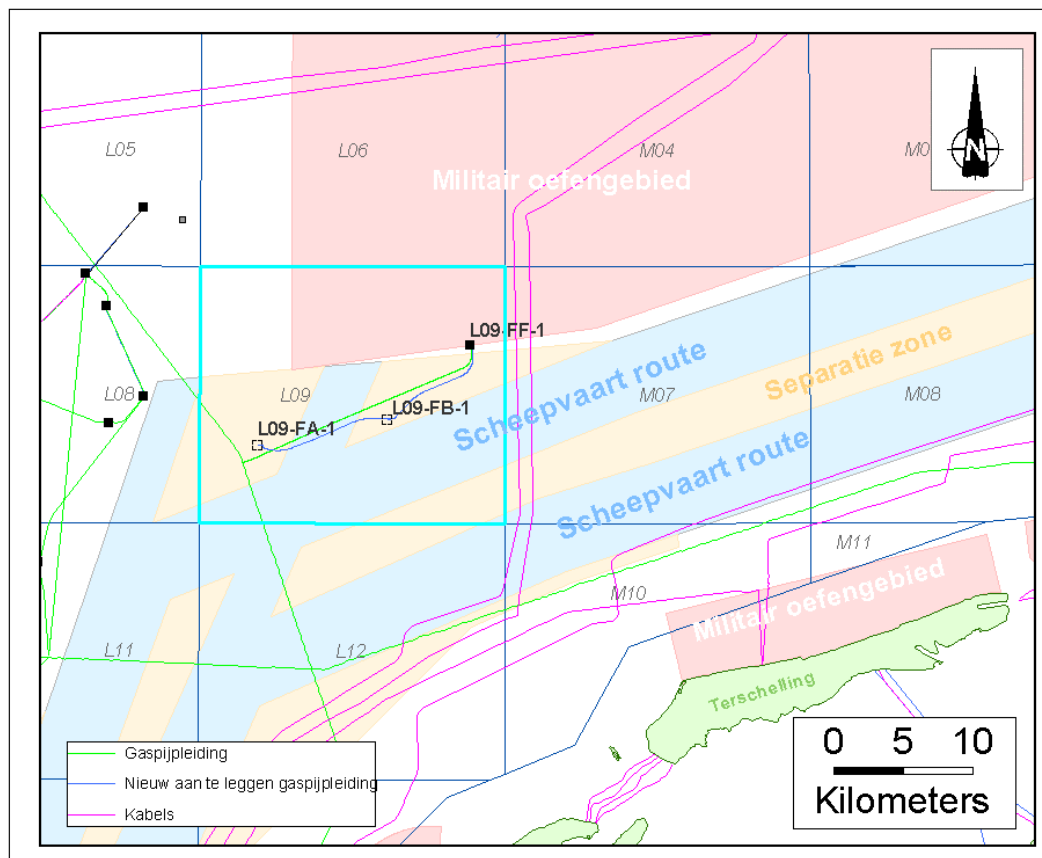
Naast gaswinning is van belang dat blok L09 wordt doorsneden met zogenoemde zeescheepvaartroutes. Zowel platform L09-FA-1 als L09-FB-1 wordt gesitueerd buiten deze scheepvaartroutes (zie kaart). De afstanden tussen de satellietplatformen en de scheepvaartroute bedragen respectievelijk circa 2,3 km en (L09-FA-1) en circa 700 m (L09-FB-1).

Verder zijn er verschillende kabels en leidingen in het gebied aanwezig. De aan te leggen gastransportleiding zal één bestaande gastransportleiding kruisen en één scheepvaartroute.

Voorts vervult het gebied een functie voor de (boomkor)visserij.

Het reeds bestaande behandelingsplatform L09-FF-1 is gesitueerd op de grens met militair oefengebied. De voorgenomen nieuwe platformlocaties, alsmede de aan te leggen gastransportleiding liggen buiten dit oefengebied. Er worden daarom geen interacties verwacht met militaire oefeningen.

Ten slotte zal in het MER worden beschreven of er archeologische waarden bekend zijn in het studiegebied. Op het NCP liggen talloze scheepswrakken, waarvan vele met archeologische waarden. Eventuele vondsten tijdens de uitvoering van de werkzaamheden op zee zullen conform art. 8 van het Mijnbouwbesluit worden gemeld aan de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen.

Situering platformlocaties en pijpleidingtracé met scheepvaartroutes en militair oefengebied.

5 Globale aanduiding van de milieugevolgen

5.1 Algemeen

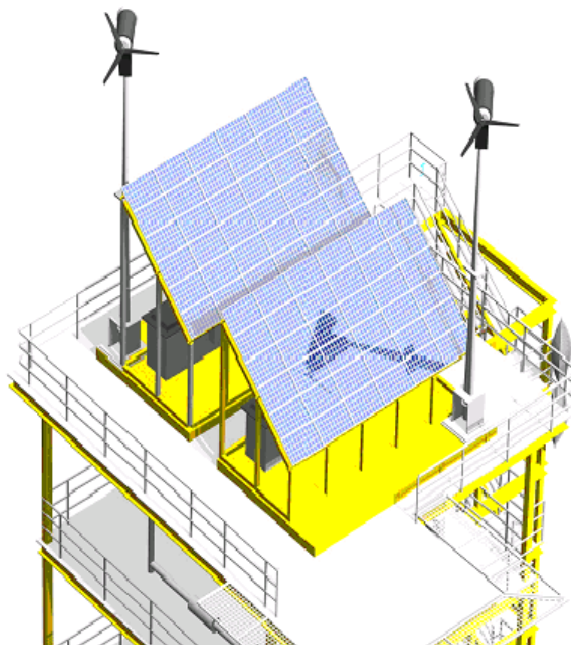
Primair zal in het MER aandacht besteed worden aan die aspecten van de voorgenomen activiteiten die belangrijke nadelige gevolgen kunnen hebben voor het milieu. Tot de activiteiten kunnen mede activiteiten worden begrepen die in samenhang met de hoofdactiviteiten belangrijke nadelige gevolgen kunnen hebben voor het milieu.

Bij de beschrijving en beoordeling van de (mogelijke) milieugevolgen zal het toetsingskader uit de Nota Ruimte (deel 3A par. 4.7.4.1) en de uitwerking daarvan in het Integraal Beheerplan Noordzee 2015 (IBN 2015) worden gebruikt. De Nota Ruimte en het IBN 2015 introduceren een aanvulling op de bestaande milieutoetsing bij de vergunningverlening in de vorm van een integraal afwegingskader. Een vast onderdeel daarvan is dat voortaan bij elke locatiegebonden vergunningsplichtige activiteit, waar ook in de Noordzee, een toets van de locatiekeuze en efficiënt ruimtegebruik moet plaatsvinden. In het volgende hoofdstuk van deze startnotitie wordt hier nader op ingegaan.

5.2 Belangrijke kenmerken van het voornemen

Voor de beoordeling van de milieueffecten zijn de volgende kenmerken van de voorgenomen activiteit van belang:

- Geen gasbehandeling op de satellietplatformen;
- Geen verbrandingsmotoren aanwezig op de satellietplatformen;
- Geen lozing van productiewater vanaf satellietplatformen;
- Onbemande satellietplatformen;
- Geen helideck;
- Geen andere continue verlichting dan de verplichte veiligheidsverlichting;
- Voor de opwekking van elektriciteit zullen op zowel L09-FA-1 als L09-FB-1 windmolens en zonnepanelen worden geïnstalleerd.

Impressie van de bovenzijde van de satellietplatformen L09-FA-1 en L09-FB-1 met hierop windmolens en zonnepanelen.

5.3 Ruimtegebruik

Bij het ontwerp van de voorgestelde ontwikkeling zal zoveel mogelijk worden gestreefd naar efficiënt gebruik van ruimte. Het geproduceerde gas van de voorgestelde ontwikkeling zal worden behandeld binnen de bestaande behandelingscapaciteit van het behandelingsplatform L09-FF-1.

5.4 Milieuaspecten

De belangrijkste emissies naar **water en zeebodem** betreffen het lozen van boorgruis en –spoeling (op waterbasis) tijdens het uitvoeren van de boringen. De effecten hiervan op het ecosysteem zijn plaatselijk en gering.

Door het ontbreken van motoren op de satellietplatformen zijn de emissies naar de **lucht** zeer gering. Emissies vinden alleen plaats door transportmiddelen (schepen), alsmede het tijdens onderhoud afblazen (van druk laten) van de installatie. Uitstraling van **licht** naar buiten betreft, voor zowel de satellietplatformen als een tijdelijk aanwezige boorinstallatie, een wettelijk verplichte veiligheidsverlichting ten behoeve van de scheep- en luchtvaart. Deze bestaat uit navigatielichten en naamplaatverlichting. Voorts vormt het incidenteel fakkelen tijdens het schoonproduceren of testen van een nieuwe put een tijdelijke bron van lichtuitstraling met groot vermogen.

Emissies van **geluid** worden veroorzaakt door de technische installaties van met name het boorplatform bij het uitvoeren van boringen en in mindere mate ook door de satellietplatformen tijdens gasproductie. Tijdens het incidenteel affakkelen en bij aankomst en vertrek van een helikopter is sprake van een relatief hoog geluidsniveau. Zoals genoemd, duurt het affakkelen per keer circa drie dagen. Bij het uitvoeren van boringen is dagelijks sprake van helikopterverkeer; tijdens de gasproductie is er geen helikopterverkeer.

Door de geluidemissies kan verstoring plaatsvinden van vogels en zeezoogdieren.

De afstand tot het Friese Front is circa 7 km (L09-FA-1). Zoals reeds genoemd in het vorige hoofdstuk wordt in het MER in beschouwing genomen of sprake kan zijn van effecten op het Friese Front gebied als gevolg van de voorgenomen gaswinning.

Om de satellietplatformen L09-FA-1 en L09-FB-1 zal een **veiligheidszone** van toepassing zijn met een straal van 500 meter waarin geen scheepvaart/visserij plaats zal vinden. In het kader van veiligheid is ook de kans op incidentele gebeurtenissen van belang (bijvoorbeeld een aanvaring of lekkage van een pijpleiding).

De genoemde milieuaspecten zullen in het MER nader worden uitgewerkt en beschreven.

6 Wettelijk kader

6.1 Wet- en regelgeving

De opsporing en winning van delfstoffen in of op het onder de Noordzee gelegen Nederlandse deel van het Continentaal Plat wordt geregeld in de Mijnbouwwet.

Sinds 1 januari 2003 is de Mijnbouwwet (Stb 542, 2002) van kracht. Deze wet voorziet in een algehele herziening van de mijnwetgeving, waarbij de vier wetten die van toepassing waren op de mijnbouw op zowel het land als het continentaal plat, zijnde de Mijnwet 1810, de Mijnwet 1903, de Wet opsporing delfstoffen en de Mijnwet continentaal plat, tot één Mijnbouwwet zijn geïntegreerd.

Doel van de wet is één helder kader te bieden voor een verantwoorde en doelmatige mijnbouw, zowel voor de mijnbouw binnen het Nederlandse territorium als voor de mijnbouw op het NCP. De Mijnbouwwet onderscheidt drie typen vergunningen, te weten de opsporingsvergunning, de winningvergunning en de opslagvergunning. De looptijd van de vergunningen varieert al naar gelang de omvang van de voorgenomen activiteiten. Indien eenmaal een opsporingsvergunning is verleend, kan in beginsel een winningvergunning niet worden geweigerd. Een winningvergunning geldt omgekeerd ook voor verkenning en opsporing. Bevoegd gezag voor het verlenen van vergunningen is de Minister van Economische Zaken.

De Mijnbouwwet behartigt ook milieubelangen. De Wet milieubeheer (Wm) is van toepassing op de mijnbouw tot de 12-mijlszone. Daarbuiten behartigt de Mijnbouwwet de milieubelangen. Een mijnbouwmilieuvergunning kan slechts worden geweigerd in het belang van de bescherming van het milieu.

De aanvraag om een vergunning dient daarbij beoordeeld te worden op eventuele strijdigheden met internationale verplichtingen (bijvoorbeeld het OSPAR-verdrag, de Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn).

In dit kader is tevens het Integraal Beheerplan Noordzee 2015 (IBN 2015) van belang. Het IBN 2015 introduceert als aanvulling op de vergunningverlening in de Noordzee, het integraal afwegingskader voor vergunningverlening. Voortaan moet bij elke locatiegebonden vergunningplichtige activiteit een toets van de locatiekeuze en efficiënt ruimtegebruik plaatsvinden. Met behulp van het integraal afwegingskader wordt per vergunning een afweging gemaakt over de toelaatbaarheid van de betreffende economische activiteit, aan de hand van de ruimtelijke aspecten, ecologische en milieugevolgen en de daaraan te verbinden voorschriften en beperkingen bij verlening van een vergunning.

In het integraal afwegingskader zijn de vijf toetsen opgenomen die in de Nota Ruimte reeds zijn genoemd:

1. definiëren van de ruimtelijke claim
2. voorzorg
3. nut en noodzaak
4. locatiekeuze en beoordeling ruimtegebruik
5. beperken en compensatie van effecten.

Het integraal afwegingskader hanteert dezelfde drempelwaarden als die voor de gevallen waarvoor het Besluit m.e.r. van toepassing is. Als uit het MER blijkt dat er sprake is van aantasting van de natuurlijke kenmerken van het gebied, moet het integrale afwegingskader worden doorlopen. Dit afwegingskader geldt voor de gehele Noordzee. Naar verwachting van het IBN 2015 zullen olie- en gasprojecten overigens geen schadelijke effecten op de natuurlijke waarden in de Noordzee hebben. Wel kunnen er negatieve effecten zijn op trekkende vogels; in het MER wordt hierop ingegaan.

Op grond van het Besluit milieu-effectrapportage 1994 (gewijzigd 7 mei 1999 en 23 december 2004) is een verplichte m.e.r. procedure van toepassing voor de winning van aardolie of aardgas in gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een gewonnen hoeveelheid van: 1e meer dan 500 ton aardolie per dag, of 2e meer dan 500.000 m³ aardgas per dag. Aangezien meer aardgas zal worden gewonnen dan voornoemde grenswaarde is de voorgenomen activiteit derhalve m.e.r. plichtig. Het MER zal worden aangeboden aan het bevoegd gezag (ministerie van Economische Zaken) voor de aanvraag van een vergunning op basis van artikel 40 van de Mijnbouwwet.

De overheid en de olie- en gasproducerende industrie, vertegenwoordigd door de brancheorganisatie NOGEPa, hebben op 2 juni 1995 een milieuconvenant ondertekend ('Intentieverklaring uitvoering milieubeleid olie- en gaswinningsindustrie'). Dit convenant heeft tot doel de Integrale Milieutaakstelling (IMT) te realiseren en benoemt de beoogde bijdrage van de olie- en gasindustrie aan het reduceren van de door haar veroorzaakte milieubelasting.

De taakstelling, samenhangend met de intentieverklaring, omvat:

- Een inspanningsverplichting ten aanzien van het reduceren van de milieueffecten door de branche 'olie- en gaswinningsindustrie' als geheel;
- Een resultaatverplichting voor de deelnemende bedrijven om eens per vier jaar een bedrijfsmilieuplan (BMP) op te stellen;
- Een resultaatverplichting voor de bedrijven die niet vergunningsplichtig zijn op grond van de Wet milieubeheer (offshore) om de voorgestelde zekere reductiemaatregelen uit hun BMP uit te voeren.

Tenslotte is ook internationale wetgeving van toepassing op de Noordzee. Relevante richtlijnen en verdragen zijn UNCLOS (wetgevingskader voor internationaal gebruik van de zee), de London Dumping Convention (preventie van verontreiniging van het marine milieu via lozingen van afval vanaf schepen, vliegtuigen en mijnbouwinstallaties) en OSPAR (internationale bescherming van het ecosysteem).

6.2 Procedure

De voorliggende startnotitie wordt ten minste vier weken ter inzage gelegd. Insprekers kunnen in deze periode reageren en aangeven welke onderwerpen in het MER naar hun mening specifieke aandacht behoeven. Het bevoegd gezag (Ministerie van Economische Zaken) zal bij het vaststellen van de Richtlijnen voor het MER rekening houden met deze inspraakreacties, naast onder andere de richtlijnen die door de Commissie voor de milieueffectrapportage worden geadviseerd.

Het MER zal worden opgesteld op grond van de in de Richtlijnen gevraagde informatie. Na afronding en indiening van het MER zal dit samen met de vergunningaanvragen voor de satellietplatformen ter inzage worden gelegd. In het MER zal hierop nader worden ingegaan.